

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Τ.Κ. : 104 33 Αθήνα
Τηλέφωνο : 2132161426
2132161433
2132161428
2132161429
E-mail : tke@moh.gov.gr

ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 21 - 12 - 2023

Αρ. Πρωτ.: 52978

ΠΡΟΣ: ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Δ/ση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
Τμήμα: Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε ερώτηση Βουλευτή

Σε απάντηση της με αρ. **1081/10-10-2023** ερώτησης, που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από το Βουλευτή κ. Κ. Χήτα, με θέμα «*Αυξημένα κρούσματα λεπτοσπείρωσης σε Θεσσαλία και Ιόνιο*», σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Η λεπτοσπείρωση **είναι** μικροβιακή λοίμωξη, που προκαλείται από τον μικροοργανισμό λεπτόσπειρα (*Leptospira spp*) και παρατηρείται σε ανθρώπους και ζώα. Το υγρό περιβάλλον και η παρουσία οργανικών υλικών συντελούν στην παρατεταμένη επιβίωση του μικροβίου. Η λεπτόσπειρα **μπορεί να μεταδοθεί όταν** ούρα ή ιστοί μολυσμένου ζώου έρθουν σε επαφή με βλεννογόνους (των οφθαλμών, της μύτης και του στόματος) ή με λύσεις συνεχείας του δέρματος. Επίσης η μετάδοση μπορεί να γίνει έμμεσα όταν ο άνθρωπος έρθει σε επαφή με μολυσμένο από ούρα περιβάλλον (κολύμπι ή έκθεση σε μολυσμένα νερά, κατάποση μολυσμένης τροφής). Η **κλινική εικόνα** χαρακτηρίζεται από πυρετό, κεφαλαλγία, ρίγος, μυαλγίες, ένεση επιπεφυκότων και λιγότερο συχνά, μηνιγγίτιδα, εξάνθημα, ίκτερο ή νεφρική ανεπάρκεια.

Η λεπτοσπείρωση αποτελεί υποχρεωτικώς δηλούμενο νόσημα που δηλώνεται αμελλητί με κάθε πρόσφορο διαθέσιμο μέσο στον ΕΟΔΥ, τον αρμόδιο φορέα για την επιδημιολογική επιτήρηση και την καταγραφή των κρουσμάτων λοιμωδών νοσημάτων, από κάθε ιατρό δημοσίων ή ιδιωτικών φορέων πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας παροχής υπηρεσιών υγείας σε όλη την Επικράτεια, που παρέχει υπηρεσίες με οποιαδήποτε σχέση εργασίας είτε στο Δημόσιο, σε Ο.Τ.Α. ή Ν.Π.Δ.Δ., είτε σε Ν.Π.Ι.Δ. ή είναι ελεύθερος επαγγελματίας.

Επιπλέον, από τις αρχές του τρέχοντος έτους με σχετικό έγγραφο του ΕΟΔΥ έγινε ενημέρωση προς όλες της Περιφέρειες της χώρας για την προστασία της δημόσιας υγείας από το νόσημα της λεπτοσπείρωσης και δόθηκαν ιδιαίτερες συστάσεις σε Περιφέρειες με διαχρονικά αυξημένη συχνότητα κρουσμάτων λεπτοσπείρωσης, όπως των **Ιονίων Νήσων** και της Δυτικής Ελλάδας, για την ενημέρωση του πληθυσμού για το νόσημα και τα μέτρα πρόληψης σε τακτά χρονικά διαστήματα. Σχετικό ενημερωτικό υλικό για το κοινό (αφίσα και φυλλάδιο) για τα μέτρα πρόληψης είναι διαθέσιμα στον διαδικτυακό τόπο του ΕΟΔΥ στην ενότητα για τη λεπτοσπείρωση και είναι στη διακριτική ευχέρεια των αρμοδίων

Διευθύνσεων Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας, βάσει της εμφάνισης των κρουσμάτων και τον τόπο όπου πιθανολογείται ότι έλαβε χώρα η έκθεση στο βακτήριο.

Ειδικότερα, αναφορικά με τα κρούσματα λεπτοσπείρωσης που επισημαίνονται στην ερώτηση για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, **ζητήθηκε ενημέρωση από την Περιφερειακή Ενότητα Κέρκυρας/Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας για τις ενέργειές τους κατά λόγο αρμοδιότητας, όπως αυτές αναφέρονται στο σχετ. (4) ηλεκτρονικό μήνυμα, το οποίο και σας επισυνάπτουμε.**

Όσον αφορά την περίπτωση της Θεσσαλίας, μετά από πλημμύρες, οι πιθανότεροι κίνδυνοι για την υγεία του πληθυσμού περιλαμβάνουν τις **γαστρεντερίτιδες** ιογενούς, βακτηριακής και παρασιτικής αιτιολογίας (norovirus, rotavirus, Cryptosporidium κ.ά.), **ηπατίτιδα Α, νοσήματα του αναπνευστικού συστήματος (Covid-19, λεγεωνέλλα κ.ά), καθώς και τα νοσήματα που μεταδίδονται μέσω διαβιβαστών και μέσω τρωκτικών ή άλλων ζώων (λεπτοσπείρωση, Ιό του Δυτικού Νείλου, ελονοσία κ.α).**

Στο πλαίσιο αυτό εκδόθηκε από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου, μεταξύ άλλων, η αρ. Δ1(α)/Γ.Π. οικ. 45896/10-09-2023 Εγκύκλιος, με θέμα «Ενημέρωση Επαγγελματιών Υγείας για την έγκαιρη ανίχνευση, καταγραφή και δήλωση τροφιμογενών και υδατογενών νοσημάτων, καθώς και ζωνόσων για την προστασία του πληθυσμού και της Δημόσιας Υγείας στις περιοχές που επλήγησαν από τις πλημμύρες» (ΑΔΑ: Ψ43Ρ465ΦΥΟ-3Ι0).

Σκοπός της εγκυκλίου ήταν η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση **του ιατρικού προσωπικού και των άλλων επαγγελματιών υγείας**, για την έγκαιρη διάγνωση και επιδημιολογική καταγραφή νοσημάτων, η εμφάνιση των οποίων ευνοείται από τα πλημμυρικά φαινόμενα, στο πλαίσιο της υποχρεωτικής δήλωσης νοσημάτων [αρ. Δ1(α)/ΓΠοικ. 16711 /18.03.2022 ΥΑ με θέμα «Αναδιαμόρφωση του καταλόγου των υποχρεωτικώς δηλούμενων νοσημάτων» (Β'1665)] και της επιδημιολογικής επιτήρησης του ΕΟΔΥ, σύμφωνα με τις εκάστοτε οδηγίες.

Τονίζεται ότι με την αρ. Δ1(α)/Γ.Π. οικ. 45896/10-09-2023 Εγκύκλιο έγινε ιδιαίτερη μνεία στη λεπτοσπείρωση, καθώς απαιτείται προσοχή για την έγκαιρη αναγνώριση και τον εργαστηριακό έλεγχο πιθανών κρουσμάτων. Υπενθυμίστηκε στους επαγγελματίες υγείας ότι η λεπτοσπείρωση θα πρέπει να περιλαμβάνεται στη διαφορική διάγνωση ασθενών με αιφνίδια εμφάνιση πυρετού, ρίγη, υπεραιμία επιπεφυκότων, πονοκέφαλο, μυαλγίες και ίκτερο και πως **αποτελεί υποχρεωτικώς δηλούμενο νόσημα που δηλώνεται στον ΕΟΔΥ, σύμφωνα με την ως άνω σχετική Απόφαση.**

Αναλυτικότερα:

Ο ΕΟΔΥ καταγράφει με ακρίβεια όλα τα περιστατικά που αφορούν ασθενείς λεπτοσπείρωσης σε συνεργασία με τις τοπικές υπηρεσίες δημόσιας υγείας και τις μονάδες υγείας, προβαίνει σε τηλεφωνικές συνεντεύξεις και λήψη επιδημιολογικού ιστορικού των ασθενών για την πλήρη διερεύνηση των μηχανισμών μετάδοσης, ενώ είναι ενήμερος για την κλινική εικόνα και την εξέλιξη της υγείας των ασθενών.

Εξάλλου, με βάση την ισχύουσα νομοθεσία οι θεράποντες ιατροί είναι υποχρεωμένοι να δηλώνουν στον ΕΟΔΥ τη λεπτοσπείρωση καθώς είναι λοιμώδης νόσημα με σημασία για τη δημόσια υγεία έτσι ώστε να είναι δυνατή η πανελλαδική επιτήρηση των κρουσμάτων.

Ο ΕΟΔΥ στις εξειδικευμένες οδηγίες για τη λεπτοσπείρωση προς τους επαγγελματίες υγείας, ενημερώνει για τη νόσο, τα κλινικά χαρακτηριστικά της, τη διάγνωση και τη θεραπεία και τονίζει τη σημασία της δήλωσης των κρουσμάτων από τους επαγγελματίες

υγείας για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό δράσεων παρέμβασης στις περιοχές που παρουσιάζονται κρούσματα.

Καθώς η λεπτοσπείρωση είναι νόσημα που σχετίζεται με το περιβάλλον, ο ΕΟΔΥ έχει στα άμεσα σχέδιά του να ενισχύσει τη συνεργασία με φορείς που μελετούν τα μετεωρολογικά φαινόμενα ώστε να μπορεί να πετύχει καλύτερη πρόληψη σε τοπικό επίπεδο με βάση τις κλιματολογικές προβλέψεις.

Ο ΕΟΔΥ ήδη πριν από τα φαινόμενα των πλημμυρών είχε εκδώσει σύσταση προς τις υπηρεσίες δημόσιας υγείας περιοχών με διαχρονικά υψηλότερη συχνότητα εμφάνισης της νόσου να πραγματοποιούν ενημέρωση του κοινού για τα μέτρα πρόληψης σε τακτά χρονικά διαστήματα όσο και να πραγματοποιούν ad hoc ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού περιοχών που σημειώθηκε κρούσμα.

Ο ΕΟΔΥ παρέχει διαδικτυακά για τη λεπτοσπείρωση ενημερωτικό υλικό για κοινό και επαγγελματίες υγείας καθώς και εργαλείο επιδημιολογικής διερεύνησης κρούσματος για χρήση από τις τοπικές υπηρεσίες δημόσιας υγείας.

Ο ΕΟΔΥ ήδη από τον Φεβρουάριο του 2023 είχε ανιχνεύσει μία διαφαινόμενη άνοδο της συχνότητας των κρουσμάτων λεπτοσπείρωσης. Οι λόγοι που οδήγησαν στην αύξηση μένει να διερευνηθούν και μπορεί να έπαιξαν περιβαλλοντικοί παράγοντες όπως το κλίμα. Επίσης, ενημέρωσε τις υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας όλης της χώρας για τις εξής παρεμβάσεις:

- Να ενημερώνεται ο τοπικός πληθυσμός των περιοχών που πιθανολογείται όπου εμφανίζονται κρούσματα για τα μέτρα πρόληψης της λεπτοσπείρωσης .
- Σε περιοχές με διαχρονικά αυξημένη συχνότητα κρουσμάτων να πραγματοποιούνται τακτικές ενημερώσεις του πληθυσμού για τα μέτρα πρόληψης της λεπτοσπείρωσης.

Από της εμφάνισης των πλημμυρικών φαινομένων του Σεπτεμβρίου, ο ΕΟΔΥ, μέσω των Κινητών Ομάδων Υγείας (ΚΟΜΥ), ήταν δίπλα στους πλημυροπαθείς συνδράμοντας με το προσωπικό του το έργο των μονάδων υγείας, διανέμοντας προστατευτικό εξοπλισμό στους πολίτες αλλά και φροντίζοντας να ενημερωθούν σωστά οι πληγέντες για μέτρα προστασίας μέσω του έντυπου υλικού του ΕΟΔΥ (φυλλάδιο & αφίσα).

Στη λεπτοσπείρωση η πρόληψη είναι πολύ σημαντική και έγκειται στην αποφυγή άμεσης περιβαλλοντικής έκθεσης στο παθογόνο αποφεύγοντας κατά το δυνατόν επικίνδυνο περιβάλλον, κάνοντας χρήση κατάλληλων μέσων προστασίας και προσφεύγοντας άμεσα σε αναζήτηση ιατρικής βοήθειας επί εμφανίσεως συμπτωμάτων. Το ενημερωτικό υλικό του ΕΟΔΥ για το κοινό είναι εύληπτο και βρίσκεται αναρτημένο και στην ιστοσελίδα του ΕΟΔΥ www.eody.gov.gr. Τα μέχρι τώρα επιδημιολογικά χαρακτηριστικά των κρουσμάτων υποστηρίζουν το προφανές, ότι η κύρια οδός μετάδοσης είναι η άμεση ή έμμεση επαφή με τα νερά της πλημμύρας. Η γεωγραφική κατανομή των κρουσμάτων στη Θεσσαλία δεν υποδεικνύει κάποια σαφή συγκέντρωση καθώς τα κρούσματα εκτείνονται σε ευρεία έκταση υποδηλώνοντας ότι ο κίνδυνος δεν είναι κάπου εστιασμένος αλλά μάλλον διάχυτος. Η υποχώρηση των νερών και η σχετική ξήρανση των επιφανειών, όταν το κλίμα επιτρέψει, θα μειώσει σημαντικά το περιβαλλοντικό φορτίο λεπτόσπειρας και τις πιθανότητες εμφάνισης νέων κρουσμάτων στην περιοχή.

Ο ΕΟΔΥ συνεργάζεται στενά με τις κτηνιατρικές και άλλες αρμόδιες υπηρεσίες που συμμετέχουν στην αντιμετώπιση της έκτακτης περιβαλλοντικής κατάστασης στη Θεσσαλία.

Το νησί της Κέρκυρας διαχρονικά εμφανίζει υψηλή συχνότητα κρουσμάτων (δεύτερη κατά σειρά συχνότητας κρουσμάτων λεπτοσπείρωσης Περιφερειακή Ενότητα μετά τη Ζάκυνθο).

Κατά το διάστημα 17-23 Οκτωβρίου 2014 είχε πραγματοποιηθεί επιτόπια παρέμβαση στο νησί της Κέρκυρας από κλιμάκιο του ΕΟΔΥ λόγω της παρατηρούμενης υψηλής συχνότητας κρουσμάτων με στόχο τη διερεύνηση των πηγών μόλυνσης, των τρόπων μετάδοσης και

των ζώων ξενιστών που συμμετέχουν στον κύκλο μετάδοσης της νόσου. Το κλιμάκιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι στο νησί υπάρχουν πολλές δυνητικές πηγές μόλυνσης και πολλοί τρόποι μετάδοσης της νόσου. Συμπερασματικά, τόσο το κλίμα και η γεωμορφολογία του νησιού ευνοούν την διατήρηση του βακτηρίου της λεπτόσπειρας στο φυσικό περιβάλλον και ο κίνδυνος μετάδοσης είναι υψηλός καθώς υπάρχουν πολλοί και διαφορετικοί τρόποι έκθεσης.

Στις 27-28 Σεπτεμβρίου 2023 εκ νέου ειδικό κλιμάκιο του ΕΟΔΥ πραγματοποίησε παρέμβαση στην Κέρκυρα πραγματοποιώντας τις εξής ενέργειες:

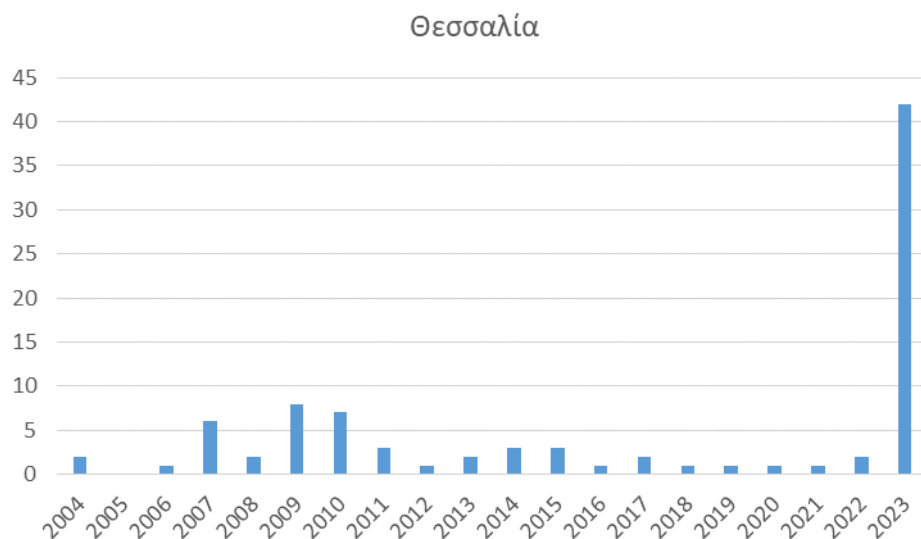
- Επιτόπια διερεύνηση στο χώρο που πραγματοποιούσε αγροτικές εργασίες το τελευταίο κρούσμα σε συνεργασία με επαγγελματίες υγείας της Γενικής Δ/νσης Δημόσιας Υγείας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.
- Συνάντηση με τη Γενική Δ/νση Δημόσιας Υγείας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, με εκπροσώπους του ΓΝ Κέρκυρας (τη διοικήτρια και τη θεράπουσα ιατρό των τελευταίων κρουσμάτων), τον αντιπεριφερειάρχη Κέρκυρας, τον Δήμαρχο Βόρειας Κέρκυρας όπου υπάγεται το χωριό που σημειώθηκαν τα τρία κρούσματα του 2023 (Καρουσάδες), τη Δήμαρχο Κέρκυρας και τη Γενική Δ/νση Κτηνιατρικής της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Σε όλες τις παραπάνω συναντήσεις το κλιμάκιο επεσήμανε ότι είναι σημαντικό να γίνονται από την κοινότητα συστηματικά οι μυοκτονίες και η έγκαιρη αποκομιδή των σκουπιδιών για να μην προσελκύονται τρωκτικά. Τονίστηκε ότι θα πρέπει να ενισχυθούν και να γίνονται σε τακτή βάση οι ενέργειες ενημέρωσης του κοινού για τη λήψη κατάλληλων μέτρων προστασίας και για έγκαιρη αναζήτηση ιατρικής βοήθειας σε περίπτωση εκδήλωσης συμπτωμάτων. Ο ΕΟΔΥ συνεργάζεται με τη Γενική Δ/νση Δημόσιας Υγείας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, τους Δήμους του νησιού και τα ΚΟΜΥ του ΕΟΔΥ για την καλύτερη δυνατή ενημέρωση του κοινού με στόχο την πρόληψη και την αποφυγή εμφάνισης νέων κρουσμάτων.
- Διανομή ενημερωτικού υλικού για την πρόληψη της νόσου σε μορφή φυλλαδίων και ανάρτηση αφισών στις περιοχές του νησιού που εντοπίστηκαν κρούσματα ενώ έντυπη επικαιροποιημένη ενημέρωση για την αντιμετώπιση της λεπτοσπείρωσης δόθηκε στους κλινικούς ιατρούς τόσο στο Γενικό Νοσοκομείο Κέρκυρας όσο και στα Κέντρα Υγείας του νησιού. Όλα τα παραπάνω είναι διαθέσιμα και στο διαδίκτυο (www.eody.gov.gr). Μέσω του συστήματος υποχρεωτικής δήλωσης νοσημάτων για το έτος 2023 έχουν μέχρι τώρα καταγραφεί στη χώρα 81 κρούσματα λεπτοσπείρωσης (Πίνακας 1). Η πλειονότητα αυτών (42) είναι στη Θεσσαλία και από αυτά τα 36 αποδίδονται στην κακοκαιρία Daniel. Στα Ιόνια Νησιά καταγράφηκαν 6 κρούσματα, 4 στην Κέρκυρα και 2 στη Ζάκυνθο.

Πίνακας 1 Κρούσματα λεπτοσπείρωσης, Ελλάδα, 1/1/2023-26/10/2023

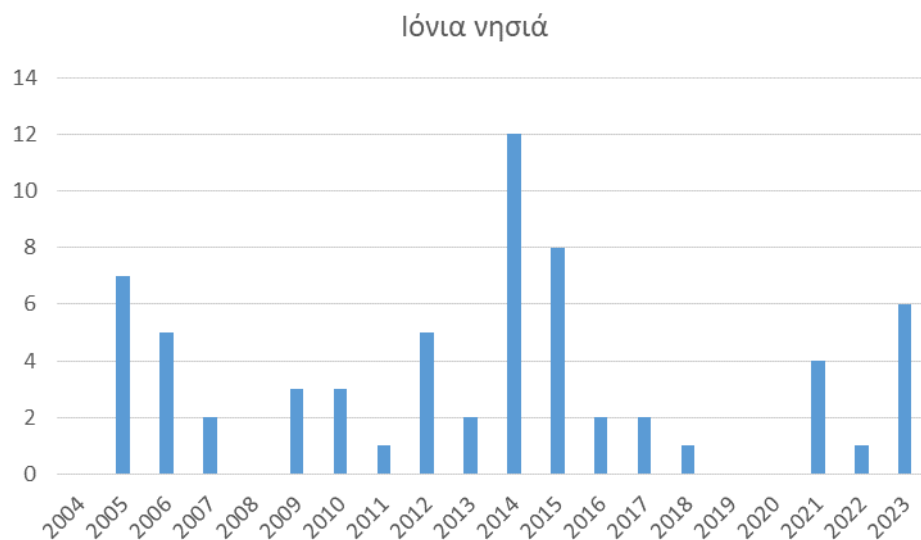
Περιφέρεια	Αριθμός κρουσμάτων
Ανατολική Μακεδονία-Θράκη	3
Αττική	8
Δυτική Ελλάδα	7
Ιόνια Νησιά	6
Κεντρική Μακεδονία	9
Κρήτη	1
Νότιο Αιγαίο	1
Πελοπόννησος	1
Στερεά Ελλάδα	3
Θεσσαλία	42
Σύνολο	81

Τα κρούσματα για όλη τη χώρα από το 2004-2023 (έως 26-10-2023) ήταν 524. Τα κρούσματα για τη Θεσσαλία και για τα Ιόνια Νησιά για τα έτη 2004-2023 (έως 26-10-2023), ανά έτος, φαίνονται στα Γραφήματα 1α & 1β:

Γράφημα 1α Κρούσματα λεπτοσπείρωσης σε Θεσσαλία, 2004-2023 (έως 26-10-2023)

Γράφημα 2β Κρούσματα λεπτοσπείρωσης σε Ιόνια Νησιά, 2004-2023 (έως 26-10-2023)

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι για τη Θεσσαλία δημιουργήθηκε σύστημα ενεργητικής επιτήρησης των λοιμωδών νοσημάτων σε συνεργασία με το ΠΕΔΥ Θεσσαλίας. Λόγω της εντατικοποιημένης επιτήρησης τα δεδομένα δεν είναι απολύτως συγκρίσιμα με προηγούμενα χρόνια.

Ο ΕΟΔΥ θα συνεχίσει να επιτηρεί στενά το νόσημα της λεπτοσπείρωσης στην Θεσσαλία και στην υπόλοιπη Ελλάδα, ενώ στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, επισημαίνει την πρόληψη, τόσο σε επίπεδο κοινότητας σε συναρμόδιους φορείς (κατάλληλα αντιπλημμυρικά έργα, αποκομιδή σκουπιδιών, πτωμάτων ζώων και άλλων εστιών μόλυνσης, εφαρμογή μυοκτονιών), όσο και στον πληθυσμό (ενημέρωση για αποφυγή κατά το δυνατό της έκθεσης σε επικίνδυνο περιβάλλον, μέτρα προστασίας, καταπολέμηση

τρωκτικών), καθώς η πρόληψη θεωρείται το σημαντικότερο μέτρο για την μείωση της συχνότητας των κρουσμάτων.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

Βουλευτή κ. Κ. Χήτα

ΕΣΩΤ. ΔΙΑΝΟΜΗ:

Γρ. Υπουργού

Γρ. Αναπλ. Υπουργού

Γρ. Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων

Η ΑΝΑΠΛ. ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΙΡΗΝΗ ΑΓΑΠΗΔΑΚΗ